

INTERTEMPORAL CREDIT OF THE TURKISH LIRA: COMPARATIVE VAR ANALYSIS

ÖMER FARUK ÖZYALÇIN
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ, TÜRKİYE
omerfozycin@karabuk.edu.tr

EMİN ERTÜRK
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ, TÜRKİYE
eerturk@uludag.edu.tr

Abstract:

With 24th January 1980 decisions, economic policies have been changed and economic liberalization process begun. Two of the most crucial phases of this process are liberalization of the foreign exchange regime with the decision dated 11th August 1989 and numbered 32 on the Protection of the value of Turkish currency (TPKK) and the announcement of Turkish lira's convertibility which was approved by the International Monetary Fund (IMF) on 4th April 1990. In this study, the effects of capital account liberalization and the declaration of currency convertibility to the credibility of Turkish lira are analyzed. In this regard, the relationship between the rate of change of foreign currency deposits share in total deposits held in bank accounts compared with the previous quarter and selected macroeconomic variables that affect the credibility of Turkish lira is analyzed comparatively in the periods of 1987:2-2001:4 and 2002:1-2019:2 by the help of Vector Autoregression (VAR) model, Impulse Response function and Variance Decomposition analysis. According to the significant results of empirical analysis, while the rate of change of foreign currency deposits share in total deposits held in bank accounts compared with the previous quarter is affected negatively by consumer price index; it is affected positively by gross domestic product growth rate compared with the same quarter of the previous year, the ratio of budget deficit to gross domestic product growth rate compared with the previous quarter and the rate of change of Turkey's share in the world trade compared with the previous quarter and it was found statistically significant that there were crises in 36 quarters in the 1987:2-2001:4 period. In the 2002:1-2019:2 period, when the effects of 2001 crisis dwindled down and the political stability turned into economic stability, the rate of change of foreign currency deposits shares in total deposits held in bank accounts compared with the previous quarter is affected positively by gross domestic product growth rate compared with the same quarter of the previous year and it was found statistically significant that there were crises in 24 quarters.

Keywords: Credit of the Turkish lira, convertibility, selected macroeconomic variables, liberalization, Vector Autoregression Analysis

JEL Codes: C32, E41, E42, F41, G01

TÜRK LİRASININ DÖNEMLER ARASI İTİBARI: KARŞILAŞTIRMALI VAR ANALİZİ

Özet:

24 Ocak 1980 kararları ile iktisat politikalarında değişikliğe gidilmiş ve Türkiye’de iktisadi serbestleşme süreci başlamıştır. Bu sürecin en önemli iki aşaması; 11 Ağustos 1989 tarih ve 32 sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma (TPKK) hakkındaki karar ile kambiyo rejiminin tamamen serbestleştirilmesi ve 4.4.1990 tarihinde Uluslararası Para Fonu (IMF) tarafından onaylanan Türk lirasının konvertibilitesinin ilan edilmesidir. Bu çalışmada, sermaye hareketliliğinin serbestleştirilmesinin ve Türk lirasının konvertibilitesini kazanmasının Türk lirasının itibarına etkileri analiz edilmektedir. Bu doğrultuda, 1987:2-2001:4 ve 2002:1-2019:2 dönemlerinde Türkiye’de bankalarda tutulan yabancı mevduatın toplam mevduatlar içindeki payının bir önceki döneme göre değişim hızı ile Türk lirasının itibarını etkileyen seçilmiş makroekonomik değişkenler arasındaki ilişki; Vektör Otoregresif (VAR) modeli, Etki Tepki fonksiyonu ve Varyans Ayrıştırma analizi ile karşılaştırmalı olarak incelenmektedir. Yapılan ampirik analizlerden çıkan anlamlı sonuçlara göre; 1987:2- 2001:4 döneminde, Türkiye’de bankalarda tutulan yabancı mevduatın toplam mevduatlar içindeki payının bir önceki döneme göre değişim hızını Türkiye’nin tüketici fiyat endeksinin bir gecikmeli değeri negatif etkilerken bir önceki yıla göre Türkiye’nin bir gecikmeli büyüme hızının, bir önceki çeyreğe göre Türkiye’nin bütçe açığının gayrisafi yurtiçi hasılaya oranının bir gecikmeli değişim hızının ve bir önceki çeyreğe göre dünya ticaretinde Türkiye’nin payının bir gecikmeli değişim hızının pozitif etkilediği ve istatistiksel olarak anlamlı bulunan 36 çeyrek dönemde kriz yaşandığı sonucuna varılmıştır. 2001 krizinin etkilerinin geçtiği ve siyasi istikrarın ekonomik istikrara dönüştüğü 2002:1-2019:2 döneminde ise, bir önceki yıla göre Türkiye’nin bir gecikmeli büyüme hızının Türkiye’de bankalarda tutulan yabancı mevduatın toplam mevduatlar içindeki payının bir önceki döneme göre değişim hızını pozitif etkilediği ve istatistiksel olarak anlamlı bulunan 24 çeyrek dönemde kriz yaşandığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk lirasının itibarı, konvertibilite, seçilmiş makroekonomik değişkenler, serbestleşme, VAR analizi

JEL Kodları: C32, E41, E42, F41, G01